

Дело C-161/24

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

29 февруари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Krajský soud v Brně (Чехия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

29 февруари 2024 г.

Жалбоподател:

OSA — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.

Отвeтник:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Предмет на главното производство

Предмет на спора в главното производство е въпросът дали организация за колективно управление на авторски права е злоупотребила с господстващото си положение, като е начислявала такси на местата за настаняване във връзка с възможността за използване на радио и телевизия в техните стаи, независимо дали съответните стаи са заети.

Преюдициални въпроси

1. Може ли член 102, буква а) от Договора за функционирането на Европейския съюз да се тълкува в смисъл, че злоупотреба с господстващо положение по смисъла на този член е поведението на организация за колективно управление на авторски права, която има фактически монопол в държавата членка и прилага по отношение на операторите на местата за настаняване цени за получаването на лицензи за предоставяне на достъп до защитени с авторско право произведения чрез радио- и телевизионните приемници, поставени в стаите, предназначени за частно настаняване на

гости, без при определянето на тези цени да отчита действителната заетост на отделните стаи на съответните места за настаняване?

2. Ако отговорът на първия преюдициален въпрос е утвърдителен, трябва ли такава практика да се преценява от гледна точка на а) прилагането на нелоялни условия за търговия, или б) прилагането на прекомерни цени?

– Ако правилният критерий е прилагането на нелоялни условия за търговия, каква е конкретната проверка, по която трябва да се преценява той?

– Ако правилният критерий е прилагането на прекомерни цени, каква е конкретната проверка, по която трябва да се преценява той — досегашната проверка съгласно решение *United Brands*, или някакъв неин изменен вариант?

3. За да се докаже нарушение на член 102, буква а) от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с описаното в първия въпрос поведение, трябва ли да се докажат действителни или потенциални отрицателни последици за конкуренцията (включително въздействие върху благосъстоянието на потребителите и експлоататорски последици от поведението на предприятието с господстващо положение)?

4. За да се докаже нарушение на член 102, буква а) от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с описаното в първия въпрос поведение, трябва ли да се докаже съществено влияние на това поведение върху търговията между държавите — членки на Съюза, или е достатъчно обосновано предположение, че то може да има такава въздействие, без да е необходимо да се изследва действителната му степен?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

Договор за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“): член 102

Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 и 102 ДФЕС]: членове 3 и 5

Цитирани националноправни разпоредби

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (Закон № 143/2001 за защита на конкуренцията),

член 11, параграф 1, буква а):

„Забранява се злоупотребата с господстващо положение в ущърб на конкурентите и потребителите. Злоупотреба с господстващо положение е например а) прякото или косвено налагане на нелоялни условия в договорите с други участници на пазара, особено налагането на задължения, които към момента на сключването на договора са явно неравностойни на съответстващите им насрещни задължения“.

Член 22а, параграф 1, буква с):

„Юридическите лица и упражняващите стопанска дейност физически лица извършват нарушение в качеството си на конкуренти, когато [...] злоупотребяват с господстващото си положение в противоречие с член 11, параграф 1“.

Кратко представяне на фактическата обстановка и главното производство

- 1 Жалбоподателят е една от шестте организации за колективно управление на авторски права в Чехия, но притежава фактически монопол в тази област¹. В периода от 19 май 2008 г. до 6 ноември 2014 г. той начислява такси на хотелите и другите места за настаняване в Чехия за възможността за използване на радио и телевизия в техните стаи, включително когато тези стаи не са заети. Таксите са еднакви, независимо дали стаите действително се използват. С решение от 18 декември 2019 г. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Служба за защита на конкуренцията, наричана по-нататък „Службата“) констатира, че жалбоподателят е злоупотребил с господстващото си положение и е нарушил забраната по член 102, буква а) ДФЕС. За това му налага имуществена санкция в размер на 10 676 000 чешки крони (около 429 000 евро) и му забранява да прилага тази практика (наричано по-нататък „решението на Службата“).
- 2 Според Службата с поведението си жалбоподателят е налагал нелоялни условия за търговия на пазара на лицензите за използването на защитени с авторски права музикални, литературни, драматургични, музикално-драматургични, хореографски, пантомимни, аудиовизуални произведения, произведения на изобразителното изкуство и архитектурата и картината на аудиовизуалните произведения чрез радио- и телевизионните устройства в стаите на местата за настаняване в Чехия. По този начин той злоупотребил с господстващото си положение в ущърб на доставчиците на услуги за настаняване и потенциално засегнал търговията между държавите членки в областта на упражняването на авторските права.
- 3 Жалбоподателят обжалва решението на Службата по административен ред, но жалбата му е отхвърлена с решение на председателя на Службата от

¹ Вж. също решение на Съда от 27 февруари 2014 г., OSA (C-351/12).

23 ноември 2020 г. (наричано по-нататък „решението на председателя на Службата“). Жалбоподателят обжалва това решение пред запитващата юрисдикция.

Доводи на страните в главното производство

- 4 Страните по делото спорят не за фактическата обстановка по делото, а за правната квалификация на случая от гледна точка на член 102, буква а) ДФЕС. По-конкретно, страните по делото спорят коя практика на Съда е релевантна за преценката на това дело по същество.
- 5 На плоскостта на правото на Съюза страните по делото спорят по цели пет отделни теми: i) релевантността на решение SABAM², ii) правилността на приложената проверка за нелоялни условия за търговия, iii) релевантността на решения United Brands³, SABAM и АККА⁴, ако поведението на жалбоподателя се преценява от гледна точка на прилагането на прекомерни цени, iv) обективните признаци на нарушението на конкуренцията и съответните критерии за доказване и v) доказването на съществено влияние върху търговията между държавите членки.

i) Релевантността на решение SABAM

- 6 Жалбоподателят смята, че противно на приетото от председателя на Службата, делото трябва да се преценява въз основа на решение SABAM. То било най-близко до него от фактическа и правна страна. Въпреки че по дело SABAM е ставало дума за фиксирано отчитане на количеството на възпроизвежданите произведения, а в настоящото дело става дума за фиксирано отчитане на големината на публиката, а именно неотчитане на заетостта на стаите, според жалбоподателя това няма значение за същината на делото и по принцип въпросът и по двете дела е един и същ — за квалификацията на поведението, което се състои в даден *начин на определяне* на авторските възнаграждения⁵.
- 7 В решение SABAM Съдът разглеждал случая от гледна точка на критерия за злоупотреба с господстващо положение не под формата на *нелоялни условия за търговия*, а под формата на *прилагане на прекомерни цени*. Според

² Решение на Съда от 25 ноември 2020 г., SABAM (C-372/19) (наричано по-нататък „решение SABAM“).

³ Решение на Съда от 14 февруари 1978 г., United Brands (C-27/76) (наричано по-нататък „решение United Brands“).

⁴ Решение на Съда от 14 септември 2017 г., АККА (C-177/16) (наричано по-нататък „решение АККА“).

⁵ С оглед на заключението на генералния адвокат по дело SABAM (т. 17).

жалбоподателя същия критерий е трябвало да възприеме и Службата. В това жалбоподателят вижда основната грешка на Службата.

- 8 Според жалбоподателя тарифата на авторските възнаграждения трябва да се преценява като едно цяло. Съгласно решение SABAM организациите за колективно управление не били длъжни във всички случаи да отчитат конкретни елементи, специфични за различните области на възпроизвеждане на музикалните произведения. Не трябвало да им се налагат ограничения за начина на определяне на размера на авторските възнаграждения, стига този начин да не води до прекомерност на тарифата⁶.
- 9 Според жалбоподателя авторските възнаграждения по дело SABAM са били поне отчасти начислявани и за произведения, които не са били изпълнявани на фестивала. В настоящия случай възнагражденията били отчасти начислявани и за периоди, в които определени стаи не са били заети. Жалбоподателят твърди, че председателят на Службата не взема предвид фактическите разлики между заплащането на тарифи за авторски възнаграждения за предоставяне на достъп до произведения по време на фестивали (както е било в случая по дело SABAM) и в стаите на местата за настаняване. Поради самото естество на фестивалите било очевидно, че на тях се предоставя публичен достъп до произведения. Можело обаче да се получи така, че на конкретния фестивал да не бъде предоставен достъп до нито едно от произведенията от репертоара на съответната организация за колективно управление. В такъв случай можело да е прекомерно да се изискват авторски възнаграждения.
- 10 Авторските възнаграждения за предоставянето на достъп до произведения в стаите на местата за настаняване се заплащали на организациите за колективно управление за минали периоди на годишна база. С вероятност, граничеща със сигурност, можело да се приеме, че през този годишен период във всяка стая е бил настанен поне един гост. За едногодишните периоди, за които жалбоподателят начислява авторските възнаграждения, в почти 100 % от стаите е бил предоставян достъп до авторски произведения.
- 11 Обратно, председателят на Службата смята, че в случая не следва да се прилага решение SABAM. Размерът на таксите на организацията за колективно управление по дело SABAM се определяли по тарифа, която явно не съответствала на икономическата стойност на предоставяните от организацията услуги. Целта на преюдициалния въпрос по дело SABAM била да се прецени с каква точност трябва да определя тарифите си разполагащата с господстващо положение организация за колективно управление, за да не злоупотреби с господстващото си положение.
- 12 Разликата между двете дела се откривала в аспекта на публичното представяне на произведението и наличието на задължение и насрещно

⁶ Точка 46 от решение SABAM.

задължение. В настоящия случай не било налице публично представяне на произведение (в незаетите стаи). В случая по дело SABAM пък безспорно било налице публично представяне на произведение. Ако не било налице публично представяне на произведение, нямало да се дължи възнаграждение⁷. Съгласно решение SABAM „в прилаганата от организация за колективно управление такса трябва да се отчита количеството на защитените с авторско право музикални произведения“⁸.

- 13 Според председателя на Службата в решение SABAM фактически се обсъжда само а) каква част от управлявания от SABAM репертоар е бил представен б) пред какъв брой членове на публиката и дали приложената след това тарифа на авторските възнаграждения е в съответствие с член 102 ДФЕС. Организацията за колективно управление имали право да събират авторски възнаграждения за предоставени услуги (публичното представяне на произведения). При жалбоподателя обаче случаят бил различен. В незаетите стаи изобщо не било налице публично представяне на произведения и следователно операторите на местата за настаняване заплащали на жалбоподателя за услуга, каквато фактически не са получавали. Затова ответникът твърди, че решение SABAM не дава насоки за подхода към практиките на жалбоподателя, които не трябвало да се преценяват от гледна точка на налагането на нелоялни цени.
- 14 Според председателя на Службата предметът на дело SABAM е въпросът за законосъобразността на прилагането на определени тарифи на авторските възнаграждения, но само когато несъмнено е било налице публично представяне на произведението. В точка 41 от решение SABAM се посочва: „[...] произтичащите от такава таблица такси представляват дължимата насрещна престация за публичното възпроизвеждане на тези музикални произведения“.

ii) Правилност на приложената проверка за нелоялни условия за търговия

- 15 Жалбоподателят не е съгласен с мнението на Службата, че начинът на определяне на цените трябва да се преценява от гледна точка на прилагането на нелоялни условия. Службата се позовавала на практика, която не е приложима⁹, тълкувала я погрешно и достигнала до неправилни изводи. Част от тази практика се отнасяла до поведение на господстващи предприятия, което има значителни отрицателни последици за

⁷ Точка 80 от заключението на генералния адвокат по дело SABAM.

⁸ Точка 50 от решение SABAM.

⁹ Решение на Комисията от 2 юни 1971 г., GEMA (71/224), решение на Съда от 27 март 1974 г., BRT (C-127/73) (наричано по-нататък „решение BRT“), решение на Комисията от 20 април 2001 г., DSD (2001/463/EC, COMP D3/344493) (наричано по-нататък „решението на Комисията по дело DSD“), решение на Общия съд от 24 май 2007 г., DSD, T-151/01, и решение на Съда от 11 декември 2008 г., STIM (C-52/07) (наричано по-нататък „решение STIM“).

конкуренцията. Службата се позовавала и на решение STIM, което се отнасяло до практика по начисляване на прекомерни цени, а същевременно отказвала да приложи решение SABAM, в което също ставало дума за прекомерни цени.

- 16 Жалбоподателят твърди, че съгласно практиката на институциите на Съюза и съгласно релевантната доктрина¹⁰ при злоупотреба с господстващо положение под формата на прилагане на нелоялни търговски условия се извършва тристепенна проверка, с която се преценява: i) дали търговското условие не е свързано с целта на договора или не е необходимо за осигуряване на очакваното му действие, ii) дали търговското условие уврежда насрещната страна по договора и iii) дали търговското условие не е нито подходящо, нито пропорционално. Службата обаче пропуснала първите две стъпки от проверката и само изолирано анализирала някаква абстрактна „лоялност“ на търговското условие.
- 17 Председателят на Службата смята, че въпросните решения са релевантни. В тях Комисията и съдилищата на Съюза разглеждали същата търговска практика, а именно налагането на нелоялни търговски условия (освен в решение STIM). Според него административната и съдебната практиката от тези решения не е променена. Най-важното за преценката на обсъжданата търговска практика било дали тя е абсолютно необходима за постигането на определената цел, а във връзка с това било необходимо да се провери дали организацията за колективно управление взема предвид всички съответни интереси, за да осигури равновесие между максималната свобода на авторите да се разпореждат с правата си, и ефективното управление на техните права¹¹.
- 18 Що се отнася до твърдението, че не била надлежно проведена тристепенната проверка, председателят на Службата посочва, че не му е известно решение на Комисията или на съдилищата на Съюза, в което да се прилага подобна проверка, а жалбоподателят се позовавал единствено на доктрината. В други чуждестранни изследвания от доктрината обаче не се споменавало за подобна проверка в контекста на нелоялните търговски условия. Напротив, посочвало се, че поради малкия брой случаи на злоупотреба с господстващо положение чрез налагане на нелоялни условия е трудно да се определи каква е приложимата проверка. Прилаганите от Комисията и Съда проверки били свързани с антиконкурентните последици от съответното условие и с неговата обоснованост¹². Затова тук не било задължително да се прилага такава тристепенна проверка. Достатъчно било Службата да е разгледала

¹⁰ *O'Donoghue, Robert, Padilla, Jorge. The Law and Economics of Article 102 TFEU. Ed. 3. Oxford: Hart Publishing, 2020, p. 1043.*

¹¹ С оглед на решение BRT.

¹² *González-Díaz, F. E., Snelders, R. EU Competition Law. Volume V. Abuse of Dominance under Article 102 TFEU. Claeys & Casteels Law Publishers, 2013, p. 692).*

пропорционалността на търговското условие спрямо поетото насрещно задължение и наличието на евентуални основателни причини за поведението на жалбоподателя.

- 19 Що се отнася до решение STIM, председателят на Службата твърди, че то наистина се отнася до прекомерни цени, но същевременно в него се обсъждат принципни въпроси на тълкуването на член 102 ДФЕС, като Съдът се спира по-подробно на принципа на пропорционалност, който според председателя на Службата може да се прилага и по отношение на нелоялни търговски условия. За сметка на това според него решение SABAM не съдържа принципни изводи, които да могат да бъдат отнесени към случая на жалбоподателя.

iii) Релевантност на решения United Brands, АККА и SABAM, ако поведението на жалбоподателя се преценява от гледна точка на прилагането на прекомерни цени

- 20 Жалбоподателят твърди, че ако Службата беше разгледала поведението му както трябва, тоест от гледна точка на прилагането на прекомерни цени, щеше да заключи, че начисляваните от него авторски вознаграждения не са прекомерни. Приложимите проверки следвали от решения United Brands, АККА и SABAM. Като квалифицирала поведението на жалбоподателя като прилагане на нелоялни търговски условия, Службата се опитвала да заобиколи необходимостта да приложи посочените решения.
- 21 По-нататък жалбоподателят поддържа, че съгласно тази съдебна практика проверката за прекомерни цени се състои от следните две стъпки: i) преценка дали е налице прекомерно несъответствие между действително направените разходи и исканата цена, а ако е така, то следва ii) преценка дали прилаганата цена не е несправедлива в абсолютна стойност или в сравнение с конкурентни продукти¹³ или също в сравнение с размера на приложимите тарифи в други държави членки, евентуално с фокус върху един или повече отделни ползвателски сегменти¹⁴.
- 22 Жалбоподателят твърди, че не е действал в нарушение на член 102 ДФЕС. За първата стъпка от споменатата по-горе проверка той посочва, че няма друг метод, който да позволява точно количествено отчитане на заетостта на стаите в местата за настаняване, а същевременно да постига легитимната цел за защита на интересите на авторите, без да води до неоправдано увеличаване на разходите по управлението на договорите и по контрола за използването на защитаваните от жалбоподателя музикални произведения. Не било във възможностите на жалбоподателя непрекъснато да проверява каква е заетостта на стаите във всяко място за настаняване. За втората стъпка

¹³ Точка 252 от решение United Brands.

¹⁴ Решение АККА, точка 2 от диспозитива.

от проверката жалбоподателят допълва, че дори ако има друг метод за количествено отчитане на заетостта на стаите, размерът на авторските възнаграждения пак би бил справедлив в сравнение с възнагражденията, събирани от чуждестранните организации за колективно управление, което се потвърждавало и от сведенията на Службата, използвани в административното производство.

- 23 Председателят на Службата посочва, че е преценил практиките на жалбоподателя не от гледна точка на наличието на прекомерни цени, а от гледна точка на наличието на нелоялни условия, доколкото фактическият състав на нелоялните условия по член 102 ДФЕС е експлоататорската практика на злоупотреба с господстващо положение, изразяваща се в това, че предприятието с господстващо положение налага нелоялни условия, особено условия, които към момента на сключването на договора са явно несъответни на насрещните задължения.

iv) Обективните признаци на нарушението на конкуренцията и съответните критерии за доказване

- 24 Според жалбоподателя Службата не е разгледала въпроса дали неотчитането на заетостта на стаите при определянето на тарифите на авторските възнаграждения е довело до нарушение на конкуренцията. Той твърди, че съгласно съдебната практика поведението на предприятието с господстващо положение не може да се квалифицира като злоупотреба, ако липсват и най-малки антиконкурентни последици на пазара. Достатъчно било да се докажат само потенциални антиконкурентни последици, но все пак те не трябвало да са от чисто хипотетично естество¹⁵. При практиките, които са антиконкурентни с оглед на целта (by object)¹⁶, не било необходимо да се доказват потенциални антиконкурентни последици, но в този случай трябвало да има достатъчни и подкрепени с доказателства данни за антиконкурентния им характер¹⁷. Службата обаче не доказала нищо подобно, а според жалбоподателя неотчитането на заетостта на стаите в местата за настаняване от страна на организациите за колективно управление не представлява подобна практика.

- 25 Освен това жалбоподателят не е съгласен със становището на председателя на Службата, че не е необходимо да се доказва действително въздействие върху конкуренцията, тъй като фактическият състав на прилагането на нелоялни условия включва само потенциална вреда. Съгласно съдебната практика органите за защита на конкуренцията трябвало да докажат, че

¹⁵ Срв. решения на Съда от 6 декември 2012 г., AstraZeneca (C-457/10 P, т. 112), от 17 декември 2011 г., TeliaSonera (C-52/09) (наричано по-нататък „решение TeliaSonera“), и от 6 октомври 2015 г., Post Danmark (C-23/14, т. 65).

¹⁶ Срв. решение на Съда от 30 януари 2020 г., Paroxetine (C-307/18, т. 155).

¹⁷ Решение на Съда от 2 април 2020 г., Budapest Bank (C-228/18, т. 76 и 79).

„конкуренцията е била „фактически“ възпрепятствана, ограничена или нарушена“¹⁸.

- 26 Според жалбоподателя не е видно как операторите на местата за настаняване може да са понесли конкурентни вреди¹⁹. Службата обвинявала жалбоподателя за начина на определяне на авторските възнаграждения, а не за размера им. Размерът на авторските възнаграждения можел безнаказано да бъде увеличен, стига жалбоподателят да се придържал към предпочитания от Службата начин за ценообразуване. Използваният от жалбоподателя начин за определяне на тарифите на авторските възнаграждения не бил годен да доведе и до т.нар. свръхконкурентно предимство. Дори ако на пазара имало няколко организации за колективно управление в конкуренция помежду си, те със сигурност нямало да могат да се конкурират чрез това коя от тях отчита заетостта на стаите в местата за настаняване. Конкуренцията пак щяла да се осъществява според цената и според обема на репертоара. Начинът за определяне на цените не бил елемент на конкуренцията.
- 27 Жалбоподателят изтъква, че целта на забраната за злоупотреба с господстващо положение е да се предотвратят практиките, които имат пряко или непряко въздействие върху благосъстоянието на потребителите²⁰. Ответникът не доказал наличието на отрицателни последици за благосъстоянието на потребителите²¹. Вместо този критерий от съдебната практика той приложил неясното понятие за „лоялност“. Ответникът не доказал и наличието на експлоататорски последици от поведението на жалбоподателя, въпреки че го разгледал именно по този начин — за целта той трябвало да докаже, че търговското условие води i) до нарушение на структурата на пазара с въздействие върху благосъстоянието на потребителите или ii) до въздействие върху някои основни ценности на човешкото общество, към които несъмнено спадат и културните потребности на потребителите²².
- 28 Председателят на Службата посочва, че вредата за конкуренцията, която се изисква като обективен признак на нарушението, е само потенциална. При всички случаи ответникът не третираше практиките на жалбоподателя като

¹⁸ Вж. решение на Общия съд от 12 декември 2018 г., Servier (T-691/14, т. 1129), решение на Съда от 30 юни 1966 г., LTM (C-56/65, т. 359 и 360), и решение на Общия съд от 12 декември 2018 г., Krka (T-684/14, т. 361).

¹⁹ Решение на Съда от 19 април 2018 г., MEO (C-525/16, най-вече т. 37) (наричано по-нататък „решение MEO“).

²⁰ Решение на Съда от 27 март 2012 г., Post Danmark I (C-209/10) (наричано по-нататък „решение Post Danmark I“).

²¹ Решение на Съда от 12 май 2022 г., SEN (C-377/20).

²² Вж. точка 22 от заключението на генералния адвокат по дело SABAM.

практики, които са антиконкурентни с оглед на целта (by object) и за които не е необходимо да се доказват антиконкурентни последици. От решението на Службата ясно личало, че жалбоподателят е нарушил конкуренцията, като е експлоатирал своите търговски партньори чрез налагане на нелоялни търговски условия, без да има обективна причина за това, вследствие от което търговските му партньори са понесли имуществени вреди, и то в ситуация, в която практически не са имали друга възможност²³.

- 29 Що се отнася до вредата и доводите въз основа на решение МЕО, председателят на Службата допълва, че в практиката на съдилищата на Съюза вредата е дефинирана много широко²⁴. Поведението на жалбоподателя имало доказано влияние върху разходите и печалбите на операторите на местата за настаняване и ги поставило в неблагоприятно конкурентно положение.
- 30 Според председателя на Службата от съдебната практика следва, че забраната за злоупотреба с господстващо положение се отнася не само до практики, които могат да нанесат пряка вреда на потребителите, но и до практики, които им нанасят вреда, като накърняват структурата на ефективната конкуренция²⁵. За да се прецени дали поведението на даден конкурент съставлява злоупотреба, не трябвало да се проверява дали то е нанесло вреда на потребителите. Достатъчно било да се провери дали е имало ограничителен ефект върху конкуренцията²⁶. Службата не доказала дали поведението на жалбоподателя е оказало въздействие върху потребителите (тя не била и длъжна да доказва това), но доказала, че е имало въздействие върху останалите конкуренти, търговските партньори на жалбоподателя, тоест операторите на местата за настаняване.
- 31 Според председателя на Службата, който се позовава на решение United Brands, жалбоподателят е възприел антиконкурентно поведение, изразяващо се в налагане на нелоялни условия за търговия, и фактически е експлоатирал търговските си партньори (операторите на места за настаняване). При експлоататорските практики въпросът бил в това, че предприятието с господстващо положение не бива да се възползва несъразмерно от отслабената конкуренция в ущърб на своите търговски партньори и така още повече да нарушава конкуренцията. Жалбоподателят обаче направил именно това.
- 32 Според председателя на Службата решение Post Danmark I изобщо не опровергава становището му, че не е необходимо да доказва, че поведението

²³ Сrv. точки 111—115 от решението на Комисията по дело DSD.

²⁴ Точка 64 от решение TeliaSonera.

²⁵ Точка 36 от решение на Съда от 21 февруари 1973 г., Continental Can (6/72).

²⁶ Сrv. решение на Съда от 15 март 2007 г., British Airways (C-95/04 P, т. 106 и 107).

е имало отрицателни последици за благосъстоянието на потребителите. Поведението на жалбоподателя всъщност представлявало практика, която се отразява на потребителите не пряко, а косвено — чрез търговските партньори на жалбоподателя. Всъщност в решение Post Danmark I ставало дума основно за съставляваща злоупотреба практика с отстраняващ ефект, докато поведението на жалбоподателя се изразявало в експлоатацията на търговските му партньори — операторите на места за настаняване, а не в отстраняването им като конкуренти.

v) Доказване на съществено влияние върху търговията между държавите членки

- 33 Жалбоподателят твърди, че за да се приложи член 102 ДФЕС, трябва да са изпълнени два критерия: i) да е налице господстващо положение на предприятието в рамките на вътрешния пазар или в съществена част от него и ii) поведението му да може да повлияе съществено върху търговията между държавите членки.
- 34 Жалбоподателят признава, че има господстващо положение в съществена част от вътрешния пазар. Той обаче отрича, че неговите действия (тоест начинът на определяне на цените) може изолирано да са довели до завишаване на тарифите на авторските вознаграждения, изплащани на чуждестранни автори²⁷. Въпреки че според председателя на Службата била достатъчна дори само потенциалната възможност за съществено влияние върху търговията между държавите членки, ставало дума за пренебрежимо малки суми спрямо общия доход на представляваните автори. Следователно ответникът не доказал, че разглежданото поведение е имало *съществено влияние* върху търговията между държавите членки.
- 35 Председателят на Службата подчертава, че Службата е приложила практиката на Съда и Известието на Комисията относно понятието за *засягане на търговията между държавите членки*²⁸. Въздействието върху търговията между държавите членки можело да е и потенциално и не било необходимо да се проверява действителната степен на засягане²⁹. Съдът приемал, че таксите, начислявани от организация за колективно управление на авторски права с монополно положение, може да влияят върху презграничната търговия и затова в тези случаи се прилага член 102 ДФЕС³⁰.

²⁷ Срв. точка 29 от решение АККА.

²⁸ *Известие на Комисията — Насоки относно понятието за засягане на търговията, което се съдържа в членове 81 и 82 от Договора (2004/C 101/07)*, което може да се намери на адрес: <https://bit.ly/4bMnQsc>.

²⁹ Решение на Общия съд от 7 октомври 1999 г., Irish Sugar (T-228/97, т. 170), или решение на Съда от 1 февруари 1978 г., Miller International Schallplatten GmbH (19/77, т. 15).

³⁰ Вж. решение на Съда от 13 юли 1989 г., Tournier (395/87, т. 35—38), и от 13 юли 1989 г., Lucazeau и др. (110/88, 241/88 и 242/88, т. 21—25).

В решения STIM и АККА³¹ Съдът констатирал, че ценовите практики на организация за колективно управление на авторски права могат да окажат влияние върху търговията между държавите членки, ако тази организация управлява и правата на чуждестранни притежатели на права. Жалбоподателят сам признавал, че управлява и произведения на чуждестранни автори, а това означавало, че поведението му засяга конкуренцията не само в Чехия, но и в други държави членки.

Кратко представяне на мотивите за запитването

- 36 Според запитващата юрисдикция до този момент Съдът не е разглеждал въпроса, който стои по настоящото дело — дали неотчитането на заетостта на стаите на местата за настаняване в тарифата на авторските възнаграждения може да съставлява злоупотреба с господстващо положение по член 102, буква а) ДФЕС. Запитващата юрисдикция не е сигурна дали жалбоподателят е прав да твърди, че от решение SABAM може да се изведат конкретни приложими критерии за преценка на поведението на жалбоподателя, който не е отчитал заетостта на стаите при определянето на авторските възнаграждения, които изисква от местата за настаняване.
- 37 По въпроса дали Службата е трябвало да прецени поведението на жалбоподателя от гледна точка на а) прекомерни цени (според жалбоподателя) или б) нелоялни търговски практики (според Службата), не се откриват насоки в практиката на Съда под формата на конкретни критерии, въз основа на които националните органи да могат да преценяват кой подход да възприемат и в кои случаи каква проверка да извършват.
- 38 Не е сигурно и това как трябва да се реши проблемът с обективната страна на нарушението, изразяващо се в нарушаване на конкуренцията, тоест дали обективният признак е само потенциална вреда, или Службата е трябвало да докаже, че поведението на жалбоподателя е породило поне малки фактически антиконкурентни последици. Ако Службата е била длъжна да докаже това, възниква друг въпрос, а именно дали е необходимо да се докаже и пряко или непряко въздействие върху благосъстоянието на потребителите, или съответно въздействие на експлоататорските практики в ущърб на търговските партньори на жалбоподателя.
- 39 С това е свързан и въпросът дали е необходимо да се доказва съществено влияние на поведението на жалбоподателя върху търговията между държавите членки (както смята жалбоподателят), или е достатъчно обосновано предположение, че то може да има такова въздействие, и не е необходимо да се изследва действителната му степен (както смята Службата). Тук става дума за едно от условията за прилагането на член 102 ДФЕС.

³¹ Точка 23 от решение STIM и точка 29 от решение АККА.

- 40 Освен това делото засяга важни основни права на жалбоподателя, закрепени в Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно свободата на стопанска инициатива (член 16), правото на собственост (член 17) и правото на справедлив съдебен процес (член 47).

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ